

Barn, hållbarhet och digitalisering förstärks i nytt program

Publicerat 2021-11-12

Hur kan skärgårdsbarnens speciella livsvillkor och behov mötas, vad är hållbar utveckling av kust och skärgård och hur ska den digitala infrastrukturens allt fler och högre telemaster inrymmas i den unika och riksintressanta orördheten utan att exklusiviteten och "varumärket" går i putten? Det är många och stora frågor som behöver diskuteras när ett nytt gemensamt skärgårdsprogram ska tas fram och där regionrådet Michael Cornell (t.h. på bilden bredvid Carl Hamilton) vill se ökat fokus på barn, hållbarhet och digitaliseringen.

– Det är alltid nyttigt att utvärdera den egna verksamheten, menar Michael Cornell, som tagit del av den konsultrapport som gjorts avseende det nuvarande programmet. (ArkipeLaget berättade om den i september och du hittar den om du scrollar ner på sidan). Den pekar ut några områden som jag också tycker är angelägna att arbeta in i det förnyade programmet. Det gäller exempelvis barnperspektivet som inte var lika aktuellt då det första programmet togs fram. Idag med Barnkonventionen som svensk lag bör det få konsekvenser också för framtidsutvecklingen i kust och skärgård.

– Ett annat område som behöver behandlas mera utförligt gäller hållbarhetsfrågorna. De berörs redan på olika sätt i programmet men med Agenda 2030 och de 17 globala målen, som alla världens länder nu arbetar med, har de fått en helt annan både tyngd och bredd. De måste beaktas och återspeglas i en ny version av programmet.

5G-utbyggnaden i skärgården kräver fler master och minst två på Aspöja

Slutligen kräver den digitala utvecklingen att vi skaffar oss en helt annan framförhållning, understryker Michael Cornell. Visserligen poängteras betydelsen av bredbandsutbyggnad redan i det nuvarande programmet men då det arbetades fram var exempelvis 5G-nätet inte särskilt aktuellt eller bekant. Erfarenheterna under Coronatiden pekar också på att det inte bara handlar om tillräckligt bra teknik i form av utbyggda fasta eller mobila bredband. Digitaliseringen öppnar också upp för flexibla arbetsvillkor av typ tre dagar på jobbet och två dagar hemma, som

kan få följder för både boendemönster och miljö i skärgårdsområdet.

5G-nätet kommer också att kräva mycket tätare mellan masterna än vi har idag, påpekar Region Östergötlands skärgårdsutvecklare Carl Hamilton. På Aspöja kommer det exempelvis inte att räcka med den mast som hittills fått tillstånd att byggas – det kommer säkert att krävas minst en till för att ge god täckning överallt och alltid. Det behövs att för att kunna ta vara på de möjligheter att göra service tillgänglig också i skärgården, som 5G-nätet erbjuder. Här måste vi hänga med så att inte tekniken springer ifrån oss...

Förebyggande planering för att väga täckning mot naturbevarande?

Både Region Östergötland och Region Kalmar har utarbetat digitala agendor men i dem uppmärksammas inte kusten och skärgårdens speciella förhållanden och behov. En utveckling av skärgårdsprogrammet när det gäller digitaliseringen, skulle därför också kunna bidra till att **länens** digitala agendor utvecklas, konstateras i utvärderingen.

Till de speciella förhållandena i skärgårdsområdet hör exempelvis att det är ett område som i sin helhet är skyddat som riksintresse av Miljöbalkens 4 kapitel. Det borde – enligt Arkipelagets mening – ställa särskilda krav på omsorg och varsamhet när det gäller placeringen av de nödvändiga masterna; **att hitta den bästa placeringen, höjden på och mängden master för att få den goda täckningen samtidigt som man gör minsta möjliga åverkan på den unika och orörda natur som utgör skärgårdens exklusivitet och varumärke.** Idag är detta en aspekt på digitaliseringen som ingen verkar ta ansvar för. Den är lämnad till nätbolagen och privata markägare. Vore inte lite proaktiv planering för utbyggnaden av den digitala infrastrukturen i skärgården något att ta itu med? I det nuvarande programmet lyfts förebyggande planering fram som ett medel att samtidigt underlätta etablering av friluftsvksamhet och värna den unika orördheten. Borde det inte också gälla för etableringen av den digitala infrastrukturen?

Kommunalt ansvar för kommun- och regionövergripande fråga

-Det är kommunerna som idag har planmonopol och kan styra var och hur master placeras, konstaterar Michael Cornell. I princip kan en kommun skriva in i sin översiktsplan var man bedömer det lämpligt men det är förstås också en fråga som berör flera kommuner och hela regioner och som kräver specialkompetens för att kunna göra en självständig bedömning. En översiktsplan är heller inte bindande men den har i alla fall tyngden av att vara demokratiskt förankrad.

Demokratiskt förankrad kommer också det nya gemensamma skärgårdsprogrammet att vara. Innan det fastställs och går vidare till kommuner och regioner för antagande, kommer alla berörda myndigheter, organisationer och allmänhet ges möjlighet att lämna sina synpunkter.